

HALTIA

Jokaisenoikeuskorttien käyttövinkit

Kertaa itse ennen korttien käyttämistä jokaisenoikeudet.

Lue lisää jokaisenoikeuksista

Luontoon.fi-verkkosivu: <https://www.luontoon.fi/jokaisenoikeudet>

Ympäristöministeriön sivusto: <https://ym.fi/jokaisenoikeudet>

Testaa, millainen jokamies olet? <https://smy.fi/materiaali/jokaisenoikeudet-testi/>

Korteissa ovat seuraavat kuvat

Sallittua

- Marjojen ja sienien poimiminen
- Pilkkiminen (ja muu kalastaminen mato-ongella)
- Retkikeittimen käyttäminen
- Telttailu (väliaikaisesti, kansallispuistoissa vain osoitetuilla telttailupaikoilla)
- Käveleminen
- Hiihtäminen
- Pyöräily (kansallispuistossa vain siihen merkityillä reiteillä)
- Uiminen
- Kukkien kerääminen (paitsi rauhoitettujen, ja ei lainkaan sallittua luonnonsuojelualueilla)
- Ratsastaminen

HALTIA

Luvanvaraista / Rajoitettua

- Nuotion tekeminen (esim. ulkoilualueilla ja kansallispuistossa lupa on annettu karttaan merkityillä tulipaikoilla eikä sitä silloin tarvitse erikseen pyytää maanomistajalta)
- Kalliokiipeily
- Metsästäminen

Kiellettyä

- Roskaaminen
- Koiran pitäminen vapaana

Huom! Kotirauha eli jokaisenoikeus ei koske pihapiiriä, jossa ei saa liikkua tai telttailla eikä esim. toisen laiturilta mennä uimaan.

Käyttövinkit

Jokaisenoikeuspantomiimi

Jakautukaa pieniin ryhmiin. Jaa jokaiselle ryhmälle yksi kortti, jota he eivät saa näyttää muille. Pyydä ryhmiä valmistelemaan pantomiimiesitys omassa kortissaan olevasta asiasta. Jokainen ryhmä esittää pantomiimin ja muut saavat arvata, mistä luonnossa tehtävästä asiasta on kyse. Tämän jälkeen kerrataan yhdessä keskustellen, onko tekeminen sallittua, luvanvaraista vai kiellettyä.

Koska tässä tehtävässä ei välttämättä ehditä käymään kaikkia kortteja läpi, voit valita muutaman keskeisimmän esim. retkeilyä ajatellen: nuotion tekeminen, telttailu, marjojen ja sienien kerääminen, roskaamiskielto.

HALTIA

Sallittua, luvanvaraista vai kiellettyä

Kaikki osallistujat asettuvat piiriin tai riviin ja heille näytetään yksi jokaisenoikeuskortti kerrallaan. Ohjaaja pyytää reagoimaan kuvaan seuraavin tavoin: Jos kuvassa tapahtuva asia on sallittua, nosta peukalo ylös. Jos asia on kiellettyä, näytä peukaloa alas. Jos kuvassa tapahtuvaa asiaa saa tehdä vain luvanvaraisesti, näytä kädelläsi kuin soittaisit lupaa maanomistajalta.

Jokaisenoikeudet juoksuleikkinä

Tehdään suuri piiri, jonka keskelle laitetaan kuvat jokaisenoikeuksista. Jaetaan ryhmä kolmeen osaan: 1. sallittua, 2. luvanvaraista ja 3. kiellettyä. Jokainen pitää mielessään, mitä ryhmää edustaa ja piirtää itselleen maahan oman ympyrän, jonka sisällä seisoo. Leikin johtaja huutaa paikan (tavallinen metsä/kansallispuisto) ja jonkin vaihtoehdoista (sallittu/luvanvarainen/kielletty), esim. kielletty kansallispuistossa. Kaikki valittuun ryhmään (sallittu/luvanvarainen/kielletty) kuuluvat lähtevät juoksemaan piirin ulkopuolella myötäpäivään. Kun ehtii takaisin omalle paikalleen, saa yrittää napata sellaisen kuvan, joka edustaa pyydettyä asiaa (esim. kiellettyä kansallispuistossa). Käydään yhdessä läpi kuvat, jotka nostettiin. Ne, joilla meni oikein, jatkavat samassa ryhmässä. Ne, joilla meni väärin, siirtyvät sallittua ryhmään. Tämä leikki sopii myös hyvin pantomiimin kautta opitun kertaamiseen.